

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-21>

УДК 332.12

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТРАНСПОРТНИХ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ

INNOVATIVE DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS OF TRANSPORT ORGANIZATIONS ON GLOBAL MARKETS

Орел Володимир Миколайович

доктор економічних наук, професор,
Інститут тваринництва НААН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1609-1731>

Вовченко Артемій Олександрович

аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3144-9187>

Бібік Олександр Максимович

аспірант,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6428-3833>

Orel Volodymyr

Livestock farming institute of NAAS of Ukraine

Vovchenko Artemii, Bibik Oleksandr

Private Higher Education Establishment "European University"

У статті розглядаються особливості інноваційного розвитку транспортних організацій як основного чинника, що впливає на їхню конкурентоспроможність на глобальних ринках. Аналізуються основні стратегії та технології, які сприяють підвищенню ефективності функціонування транспортних компаній в умовах глобалізації та швидких технологічних змін. Також оцінюється роль цифровізації, автоматизації процесів та впровадження стійких екологічних рішень для зміцнення позицій транспортних організацій на міжнародній арені. Наукове дослідження спрямована на визначення основних факторів, які дозволяють досягти стійкої конкурентоспроможності шляхом інноваційного розвитку, та формування рекомендацій для адаптації стратегій управління в умовах глобальної конкуренції. Основний акцент робиться на визначенні практичних інструментів і методів, які сприяють впровадженню інновацій та підвищенню рівня конкурентоспроможності в умовах глобалізації ринку.

Ключові слова: технології, конкурентоспроможність, транспортні організації, цифровізація, управління, глобалізація, інновації.

The article examines the features of the innovative development of transport organizations as the main factor influencing their competitiveness on global markets. The main strategies and technologies that contribute to increasing the efficiency of the functioning of transport companies in the conditions of globalization and rapid technological changes are analyzed. The role of digitization, automation of processes and implementation of sustainable environmental solutions to strengthen the position of transport organizations in the international arena is also evaluated. Scientific research is aimed at determining the main factors that allow achieving sustainable competitiveness through innovative development, and forming recommendations for adapting management strategies in conditions of global competition. The regional transport and logistics system is very important for the development of the regional economy and ensuring the proper standard of living of the population. Thanks to such a system, costs for the transportation of goods are reduced, the volume of transportation is increased, the quality of services is improved, and wider access to various types of goods and services is ensured. The conditions of European integration, in turn, require the development of innovative infrastructure of the regional transport and logistics system, which means the introduction of the latest technologies and increasing its efficiency. Such measures will not only help to increase the competitiveness of manufacturers, but will also ensure the sustainable supply of all

market needs. This concerns both the quality of transport services and their safety and environmental friendliness. The regional transport and logistics system should have sufficient potential to perform international transportation and ensure competitive cost of services. An important factor is the development of the infrastructure that ensures the connection of the regional transport and logistics system with European and global networks. This may include the construction of transport highways, the development of ports, airports and railway hubs that provide connections with cross-border routes. The regional transport and logistics system is an important element of the economy of any country. In the context of the European integration processes, the development of the transport and logistics system becomes especially relevant, as it can become an important factor in the country's competitiveness on the European market.

Keywords: technologies, competitiveness, transport organizations, digitalization, management, globalization, innovations.

Постановка проблеми. Дана проблематика охоплює кілька ключових аспектів, які є критично важливими для забезпечення ефективної роботи та стійкого розвитку транспортних підприємств у сучасному світі. В умовах глобалізації, зростання конкуренції та швидкого технологічного прогресу транспортні організації повинні адаптуватися до нових викликів та впроваджувати інновації для збереження своїх позицій на ринку. Зміни у світовій економіці та збільшення кількості міжнародних гравців на ринку створюють високий рівень конкуренції серед транспортних організацій. Для виживання компанії повинні виділятися на фоні конкурентів, що стає можливим завдяки інноваціям, які підвищують ефективність і якість послуг. Інновації, такі як автоматизація, цифровізація, використання великих даних і штучного інтелекту, стають критичними для транспортних компаній. Наприклад, впровадження систем автоматизованого управління дозволяє значно підвищити ефективність логістичних процесів, а цифрові рішення допомагають оптимізувати маршрути та знижувати витрати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний розвиток транспортних організацій на глобальних ринках значною мірою залежить від впровадження інноваційних технологій, цифровізації та адаптації до світових тенденцій. Транспортні організації інтегруються у світові ланцюги поставок, адаптуючи свої послуги до вимог клієнтів і глобальної конкуренції. Війна в Україні також стимулювала появу нових стратегій, орієнтованих на післявоєнну відбудову, використовуючи найсучасніші технології тому дослідженням даних питань займаються безліч, як вітчизняних так і закордонних вчених, а саме Корнієцький О. В., Орел А. М., Орел В. М., Драган О. І., Лоуренс Н., Ілляшенко Н. С. та ін. Останні дослідження у сфері інноваційного розвитку та конкурентоспроможності транспортних організацій на глобальних ринках

охоплюють кілька основних напрямків, таких як цифровізація та автоматизація, стійкість, клієнтоорієнтованість і кібербезпека. Учені та фахівці галузі аналізують сучасні тенденції, інструменти та практики, які допомагають транспортним компаніям досягти глобальної конкурентної переваги.

Загалом, дослідження та публікації вказують на важливість інноваційного розвитку як ключового фактору для підвищення конкурентоспроможності транспортних організацій. У сучасних умовах компаніям варто орієнтуватися на цифровізацію, екологічність, клієнтоорієнтованість, кібербезпеку та партнерську співпрацю для досягнення сталого розвитку на глобальному ринку. Такі підходи допомагають транспортним організаціям не лише залишатися конкурентоспроможними, але й адаптуватися до постійно змінних умов глобального ринку, забезпечуючи високу якість обслуговування та стабільність поставок.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми інноваційного розвитку та конкурентоспроможності транспортних організацій на глобальних ринках може здійснюватися за багатьма напрямками. Багато транспортних організацій стикаються з проблемами адаптації до нових умов ринку, які вимагають постійної модернізації управлінських процесів. Вивчення того, як інтегрувати інноваційні рішення в стратегічне управління для забезпечення гнучкості й адаптивності на глобальних ринках, залишається нерозв'язаним питанням. Хоча багато транспортних компаній уже почали впроваджувати цифрові технології, питання повного переходу на автоматизовані системи управління і транспорту залишається відкритим. Це включає проблеми безпеки, сумісності різних цифрових платформ і систем, а також управління великими даними (Big Data). Питання щодо підтримки конкурентоспроможності на ринках, де домінують великі транснаціональні корпорації, вимагає детальні-

шого дослідження. Використання стратегій для боротьби з монополізацією та побудови конкурентних переваг залишається важливим завданням для транспортних організацій

На глобальних ринках проблеми інфраструктурних обмежень (неадекватна транспортна інфраструктура в окремих регіонах) створюють перешкоди для ефективного розвитку транспортних компаній. Вирішення цієї проблеми може включати міжнародну координацію для розвитку інфраструктури або пошук інноваційних способів обходу цих обмежень. Ці невирішені питання є ключовими напрямками для подальших досліджень і вдосконалення транспортних організацій, що прагнуть до інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності на глобальних ринках.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження стратегій та підходів до підвищення конкурентоспроможності транспортних компаній через інноваційні рішення та розглядаються сучасні тенденції в галузі транспорту та логістики, аналізуються ключові фактори, які впливають на глобальну конкурентну перевагу, та обґрунтовується роль інновацій у розвитку стійкості й ефективності транспортних організацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Різні країни мають власні вимоги щодо безпеки, екологічності та якості транспортних послуг. Це вимагає від компаній адаптуватися до міжнародних стандартів, що може бути витратним і складним процесом. Впровадження нових технологій потребує значних інвестицій, що не завжди доступно для середніх та малих підприємств. Це створює ризик монополізації ринку великими корпораціями, які можуть собі дозволити значні витрати на інноваційні проекти.

На сучасному ринку все більшого значення набуває сталий розвиток. Уряди багатьох країн запроваджують суворі екологічні стандарти, змушуючи транспортні компанії шукати екологічно чисті рішення (наприклад, електротранспорт, альтернативні види пального тощо). Успішна інтеграція інновацій вимагає висококваліфікованих спеціалістів. Проте зростаюча потреба в ІТ-спеціалістах, аналітиках та інших фахівцях може призвести до дефіциту кадрів, особливо у невеликих компаніях. Інноваційний розвиток та підвищення конкурентоспроможності є обов'язковими елементами для транспортних організацій, які прагнуть успішно конкурувати на глобаль-

них ринках. Вирішення цих питань потребує комплексного підходу, що включає оптимізацію процесів, впровадження нових технологій та адаптацію до світових стандартів і екологічних вимог.

Доцільно знати тенденції розвитку транспортного сектору, такі як збільшення попиту на швидкі, безпечні та екологічні перевезення, зростання витрат на енергоресурси, посилення регуляторних вимог щодо екологічності тощо [5]. У сучасних умовах глобалізації та динамічного розвитку ринку транспортні компанії стикаються з новими викликами та необхідністю адаптуватися до змінних умов. Інноваційні рішення стають ключем до підвищення конкурентоспроможності, дозволяючи компаніям забезпечувати високу якість послуг, знижувати витрати та оперативно реагувати на вимоги клієнтів. У цьому контексті можна виділити кілька основних стратегій та підходів, які сприяють ефективному розвитку транспортних організацій. Однією з них є цифровізація із ключових напрямків розвитку транспортних компаній. Використання Інтернету речей (IoT) та великих даних дозволяє автоматизувати процеси, забезпечити точне планування та зниження витрат. Наприклад, системи моніторингу транспорту в реальному часі дають можливість компаніям оперативно реагувати на будь-які зміни та оптимізувати маршрути, що підвищує загальну ефективність логістичних процесів.

Також варто розглядати екологічну сталість, яка стає важливим елементом конкурентоспроможності в транспортному секторі, зважаючи на зростаючий попит на екологічно чисті рішення. Впровадження електричних і гібридних транспортних засобів, оптимізація маршрутів та використання альтернативних видів пального допомагають знизити викиди та відповідати міжнародним екологічним стандартам [6]. Це не лише знижує витрати на паливо, а й підвищує лояльність клієнтів, які цінують соціально відповідальний бізнес.

Сучасні транспортні компанії активно впроваджують гнучкі та адаптивні ланцюги постачання, що дає можливість швидко пристосуватися до змін на ринку та потреб клієнтів. Це включає прогнозування попиту за допомогою аналітики великих даних, застосування стратегій Just-in-Time для оптимізації запасів та використання автоматизованих складських систем. Подібні інноваційні підходи дозволяють зменшити витрати на зберігання, мінімізувати логістичні затримки та підвищити

задоволеність клієнтів. Підвищення конкурентоспроможності можливо через покращення якості обслуговування клієнтів за допомогою персоналізованих підходів та цифрових платформ. Наприклад, впровадження мобільних додатків та онлайн-платформ для відстеження вантажів у режимі реального часу дозволяє клієнтам оперативніше отримувати інформацію та планувати свої операції. Додатково, аналітика зворотного зв'язку та впровадження технологій на основі ШІ дають змогу пропонувати клієнтам більш персоналізовані рішення, що підвищує їхню лояльність.

Налагодження стратегічних партнерств є важливим чинником конкурентної переваги для транспортних компаній, які прагнуть вийти на нові ринки та розширити свої можливості. Співпраця з іншими компаніями дозволяє знижувати витрати на інновації, обмінюватися технологіями та розширювати географію діяльності. Міжнародні альянси та спільні проекти з інноваційними підприємствами дають можливість ефективніше впроваджувати нові технології та отримувати доступ до нових ринків збуту.

Інноваційні стратегії є ключовим фактором, що забезпечує конкурентоспроможність транспортних компаній на глобальних ринках. Завдяки цифровізації, екологічним ініціативам, організаційним змінам та стратегічним взаємозв'язкам транспортні компанії можуть успішно адаптуватися до викликів глобального ринку, підвищувати якість обслуговування та створювати довготривалу конкурентну перевагу [12].

Галузь транспорту та логістики перебуває у процесі динамічних змін, які стимулюються глобалізацією, технологічними інноваціями та зростаючими екологічними вимогами. Сучасні транспортні компанії повинні адаптуватися до нових умов, аби зберегти конкурентоспроможність та відповідати потребам клієнтів, які очікують швидкості, прозорості й стійкості. Глобалізація призвела до зростання складності ланцюгів постачання, які охоплюють різні регіони та економічні зони. Це стимулює компанії інвестувати в системи управління ризиками та оптимізувати процеси для забезпечення стабільності поставок. У глобаль-

ному масштабі важливими стають партнерства з іншими міжнародними компаніями, що дозволяє знижувати витрати, спільно використовувати ресурси та підтримувати високу швидкість доставки навіть за умов зовнішніх криз. В умовах нестабільності ринку, спричиненої такими подіями, як пандемії чи природні катастрофи, важливими стають адаптивні та гнучкі ланцюги постачання. Компанії, що впроваджують стратегії диверсифікації постачальників та створення регіональних складів, можуть швидше адаптуватися до криз і підтримувати стабільність поставок. Це допомагає мінімізувати ризики збоїв у логістиці та зміцнює позиції на ринку.

Існують інноваційні підходи, які транспортні компанії можуть використовувати для підвищення конкурентоспроможності на глобальних ринках, з акцентом на сучасні технології, стратегії екологічної стійкості, безпеку та гнучкість ланцюгів постачання (табл. 1).

Таким чином, сучасні тенденції в галузі транспорту та логістики визначаються технологічними інноваціями, екологічною відповідальністю, глобалізацією та фокусом на клієнта. Впровадження інновацій у ці ключові сфери дозволяє транспортним компаніям досягати стабільної конкурентної переваги на глобальному ринку, покращуючи ефективність, безпеку та екологічність своїх послуг.

Висновки. Інноваційний розвиток транспортних організацій є ключовим фактором забезпечення їх конкурентоспроможності на глобальних ринках. У сучасних умовах динамічних змін технологій та посилення конкуренції, впровадження інновацій стає не тільки необхідністю, а й основою для збереження та підвищення ринкових позицій. Досягнення стійкої конкурентної переваги можливо завдяки модернізації технічного парку, розвитку цифрових рішень, оптимізації логістичних процесів і підвищенню якості послуг. Важливу роль відіграють також стратегічні партнерства та інтеграція в міжнародні транспортні мережі. Таким чином, інновації сприяють не тільки покращенню операційної ефективності транспортних організацій, але й їх адаптивності до вимог глобального ринку, що дозволяє підвищувати конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Таблиця 1

**Ключові аспекти інноваційного розвитку та конкурентоспроможності
транспортних організацій на глобальних ринках**

Категорія	Стратегія/Інновація	Опис	Очікувані результати
Цифровізація та автоматизація	Впровадження Інтернету речей (IoT). Автоматизація складів	1) становлення датчиків для моніторингу транспорту і вантажів у реальному часі; 2) використання роботів та автоматизованих систем обробки вантажів	1) зменшення затримок, покращення управління активами; 2) підвищення ефективності, зменшення людських помилок
Екологічна сталість	Використання альтернативного палива. Оптимізація маршрутів	1) перехід на біопаливо, електричні та гібридні транспортні засоби; 2) використання спеціалізованого ПЗ для скорочення відстані та часу перевезення	1) зниження викидів CO ₂ , економія на паливі; 2) скорочення витрат на паливо, зниження впливу на екологію
Клієнто-орієнтованість	Персоналізація послуг. Мобільні додатки для клієнтів	1) надання клієнтам індивідуальних рішень, гнучкий підхід до термінів і умов доставки; 2) додатки для відстеження вантажів, швидкого зв'язку та обслуговування	1) підвищення лояльності клієнтів, розширення клієнтської бази; 2) підвищення прозорості та задоволеності клієнтів
Безпека та кібербезпека	Блокчейн для прозорості та безпеки даних. Кібербезпека	1) захист даних клієнтів та забезпечення прозорості транзакцій; 2) встановлення систем захисту від загроз, зокрема DDoS та фішингових атак	1) підвищення довіри, зниження ризиків кібератак; 2) захист інформації та зменшення ризиків втрат даних
Гнучкість ланцюгів постачання	Регіоналізація складів. Диверсифікація постачальників	1) створення складів у стратегічно важливих регіонах для швидкої доставки; 3) залучення кількох постачальників для зменшення залежності від окремих компаній	1) мінімізація логістичних ризиків, покращення адаптивності; 2) зниження ризику зривів поставок
Інновації в управлінні персоналом	Навчання та розвиток співробітників у сфері інновацій. Впровадження Agile та Lean методів	1) програми підвищення кваліфікації у використанні нових технологій; 2) гнучкі підходи до управління проєктами для швидкої адаптації до змін	1) підвищення компетентності персоналу, сприяння інноваціям; 2) збільшення продуктивності, скорочення часу реалізації проєктів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Губарева О. С., Павлов О. В., Ткаченко С. І. Інноваційна транспортна інфраструктура регіону: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 264 с.
- Єфременко А. А., Баранов О. О. Інноваційна транспортна інфраструктура: підручник для вищих навчальних закладів. Київ : КНЕУ, 2017. 488 с.
- Іванченко Л. Розвиток інфраструктури регіональної логістики в контексті євроінтеграції України. *Економічні науки*. 2017. № 7(156). С. 77–82.

4. Мельник В. С., Гулько О. О. Логістика в транспортних системах: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 400 с.
5. Орел А. М., Дяченко В. В. Етапи та роль цифрової трансформації у вдосконаленні управління інноваціями. *Економіка і суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/56>
6. Орел В. М., Афанасьєв І. П. Роль інновацій в системі трансформації економіки. *Вісник Сумського національного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2020. № 3(85). С. 105–110.
7. Петрова О. Розвиток транспортно-логістичної інфраструктури в умовах євроінтеграції України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2018. № 23. С. 63–70.
8. Пилипенко В. С., Ільїна О. І., Євтушенко О. В. Інноваційні процеси в транспорті: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 384 с.
9. Шевченко І., Колесник І. Регіональна транспортно-логістична система в умовах євроінтеграції України. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка": Серія "Автомобільний транспорт"*. 2019. № 930. С. 56–62.
10. Шеремет А. Д., Мартинюк В. І. Логістика транспортних систем: підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 376 с.
11. Ярмач В. С., Васильєва І. О., Іванова Т. М. Інноваційні технології в транспорті: підручник. Київ : КНЕУ, 2019. 352 с.
12. Nadiia, R., Innola, N., Olesya, L., Oleksandr, N., Yulia, K., Yulia, H.: Socio-economic processes functioning and innovation education development. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds.) *Innovation of Businesses, and Digitalization during Covid-19 Pandemic: Proceedings of The International Conference on Business and Technology (ICBT 2021)*, pp. 749–763. Springer International Publishing, Cham (2023). DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-08090-6_47

REFERENCES:

1. Hubaryeva O. S. Pavlov O. V. and Tkachenko S. I. (2016) *Innovatsiyina transportna infrastruktura rehionu* [Innovative transport infrastructure of the region], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
2. Yefremenko A. A. and Baranov O. O. (2017) *Innovatsiyina transportna infrastruktura* [Innovative transport infrastructure], Kyiv, Ukraine.
3. Ivanchenko L. (2017) Rozvytok infrastruktury rehional'noyi lohistyky v konteksti yevrointehratsiyi Ukrayiny [Development of regional logistics infrastructure in the context of European integration of Ukraine], *Ekonomichni nauky-Economic sciences*, vol. 7(156), pp. 77–82.
4. Mel'nyk V. S. and Hul'ko O. O. (2020), *Lohistyka v transportnykh systemakh* [Logistics in transport systems], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
5. Orel A. M. and Dyachenko V. V. (2023) Etapy ta rol' tsyfrovoyi transformatsiyi u vdoskonalenni upravlinnya innovatsiyamy [Stages and role of digital transformation in improving innovation management]. *Економіка і суспільство – Economy and society*, no. 56, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/56>
6. Orel V. M. and Afanasiev I. P. (2020) Rol' innovatsiy v systemi transformatsiyi ekonomiky [The role of innovations in the system of economic transformation]. *Visnyk Sums'koho natsional'noho universytetu – Bulletin of the Sumy National University*, no. 3(85), pp. 105–110. (in Ukrainian)
7. Petrova O. (2018), Rozvytok transportno-lohistychnoyi infrastruktury v umovakh yevrointehratsiyi Ukrayiny [Development of transport and logistics infrastructure in the conditions of European integration of Ukraine], *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Ekonomika – Bulletin of Odessa National University. Series: Economy*, vol. 23, pp. 63–70.
8. Pylypenko V. S. Il'yina O. I. and Yevtushenko O. V. (2018), *Innovatsiyini protsesy v transporti* [Innovative processes in transport], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
9. Shevchenko I. and Kolesnyk I. (2019), Rehional'na transportno-lohistychna systema v umovakh yevrointehratsiyi Ukrayiny [Regional transport and logistics system in the conditions of European integration of Ukraine]. *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnika": Seriya "Avtomobil'nyy transport" – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic": Series "Automotive Transport"*, vol. (930), pp. 56–62.
10. Sheremet A. D. and Martynyuk V. I. (2021), *Lohistyka transportnykh system* [Logistics of transport systems], KNEU, Kyiv, Ukraine.
11. Yarmak V. S. Vasyl'yeva I.O. and Ivanova T.M. (2019), *Innovatsiyini tekhnolohiyi v transporti* [Innovative technologies in transport], KNEU, Kyiv, Ukraine.
12. Nadiia, R., Innola, N., Olesya, L., Oleksandr, N., Yulia, K., Yulia, H.: Socio-economic processes functioning and innovation education development. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds.) *Innovation of Businesses, and Digitalization during Covid-19 Pandemic: Proceedings of The International Conference on Business and Technology (ICBT 2021)*, pp. 749–763. Springer International Publishing, Cham (2023). DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-08090-6_47